Parlamentul European
2024-2029

Comisia pentru drepturile femeilor și egalitatea de gen

2024/2124(INI)

16.7.2025

PROIECT DE RAPORT

referitor la antreprenoriatul femeilor în zonele rurale și insulare și în regiunile ultraperiferice
(2024/2124(INI))

Comisia pentru drepturile femeilor și egalitatea de gen

Raportoare: Elżbieta Katarzyna Łukacijewska

CUPRINS

Pagina

PROPUNERE DE REZOLUȚIE A PARLAMENTULUI EUROPEAN.....3

EXPUNERE DE MOTIVE.....8

ANEXĂ: DECLARAȚII PRIVIND CONTRIBUȚIILE.....10

PROPUNERE DE REZOLUȚIE A PARLAMENTULUI EUROPEAN

referitoare la antreprenoriatul femeilor în zonele rurale și insulare și în regiunile ultraperiferice
(2024/2124(INI))

Parlamentul European,

– având în vedere Directiva 2006/54/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 5 iulie 2006 privind punerea în aplicare a principiului egalității de șanse și al egalității de tratament între bărbați și femei în materie de încadrare în muncă și de muncă[1],

– având în vedere Directiva (UE) 2023/970 a Parlamentului European și a Consiliului din 10 mai 2023 de consolidare a aplicării principiului egalității de remunerare pentru aceeași muncă sau pentru o muncă de aceeași valoare între bărbați și femei prin transparență salarială și mecanisme de asigurare a respectării legii[2],

– având în vedere Directiva (UE) 2019/1158 a Parlamentului European și a Consiliului din 20 iunie 2019 privind echilibrul dintre viața profesională și cea privată a părinților și îngrijitorilor și de abrogare a Directivei 2010/18/UE a Consiliului[3],

– având în vedere Strategia UE pentru egalitatea de gen 2020-2025,

– având în vedere Strategia pentru egalitatea de gen a Fondului European de Investiții și a Grupului Băncii Europene de Investiții[4],

– având în vedere Regulamentul (UE) 2021/1060 al Parlamentului European și al Consiliului din 24 iunie 2021 de stabilire a dispozițiilor comune privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european Plus, Fondul de coeziune, Fondul pentru o tranziție justă și Fondul european pentru afaceri maritime, pescuit și acvacultură și de stabilire a normelor financiare aplicabile acestor fonduri, precum și Fondului pentru azil, migrație și integrare, Fondului pentru securitate internă și Instrumentului de sprijin financiar pentru managementul frontierelor și politica de vize[5],

– având în vedere Programul „Women Leadership” al Institutului European de Inovare și Tehnologie și Consiliul European pentru Inovare[6],

– având în vedere planurile privind egalitatea de gen ale Spațiului european de cercetare[7],

– având în vedere rezoluția sa din 3 mai 2022 referitoare la obținerea independenței economice a femeilor prin antreprenoriat și activități independente[8],

---

[1] JO L 204, 26.7.2006, p. 23, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2006/54/oj.
[2] JO L 132, 17.5.2023, p. 21, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2023/970/oj.
[3] JO L 188, 12.7.2019, p. 79, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2019/1158/oj.
[4] https://www.eib.org/en/publications/online/all/eib-evaluation-gender-strategy.
[5] JO L 231, 30.6.2021, p. 159, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1060/oj.
[6] https://www.eit.europa.eu/our-activities/opportunities/eic-women-leadership-programme.
[7] https://rea.ec.europa.eu/publications/impact-gender-equality-plans-across-european-research-area-0_en.
[8] JO C 465, 6.12.2022, p. 54.

– având în vedere articolul 55 din Regulamentul său de procedură,

– având în vedere avizul Comisiei pentru agricultură și dezvoltare rurală,

– având în vedere raportul Comisiei pentru drepturile femeilor și egalitatea de gen (A10-0000/2025),

A. întrucât femeile joacă un rol esențial în economiile rurale, însă continuă să se confrunte cu obstacole juridice, financiare, culturale și de infrastructură, care le afectează acțiunile de antreprenoriat și independența economică; întrucât zonele rurale fac parte integrantă din modul de viață european, deoarece ele întruchipează echilibrul dintre tradiție și progres;

B. întrucât sprijinul practic specific, de exemplu microcreditele, mentoratul și procedurile simplificate, poate ajuta persoanele care devin pentru prima dată antreprenori;

C. întrucât femeile din regiunile ultraperiferice și îndepărtate se confruntă cu provocări și bariere mai mari din cauza izolării, a îmbătrânirii populației și a serviciilor limitate;

D. întrucât reconcilierea antreprenoriatului cu viața de familie rămâne dificilă, în special în zonele rurale, unde serviciile publice sunt limitate;

E. întrucât violența de gen, stigmatizarea și lipsa de sprijin subminează participarea femeilor la viața socială și economică din zonele rurale, din cauza lipsei rețelelor de sprijin și a rolurilor tradiționale de gen mai pronunțate;

F. întrucât incluziunea digitală este esențială pentru ca femeile să aibă acces la formare, piețe, muncă la distanță și oportunități de inovare; întrucât educația în domeniul științei, tehnologiei, ingineriei și matematicii (STIM) pentru fete poate contribui la eliminarea disparităților bazate pe criterii de gen;

G. întrucât sprijinirea femeilor în agricultură, artizanat tradițional și în sectoarele creative contribuie la reziliența economică locală, la conservarea culturală și la reînnoirea generațiilor;

H. întrucât datele defalcate în funcție de gen sunt esențiale pentru elaborarea unor politici de antreprenoriat rural care să abordeze în mod eficace nevoile specifice ale femeilor,

Integrarea aspectelor legate de competitivitate

1. subliniază că femeile antreprenoare reprezintă un factor-cheie al inovării, coeziunii și competitivității în zonele rurale; solicită îmbunătățirea accesului la finanțarea inovării, la programe de sprijin adaptate pentru întreprinderile mici și mijlocii și la oportunități în cadrul economiei verzi și digitale, asigurând participarea deplină a antreprenoarelor pe piețele emergente;

2. solicită dezvoltarea unor rețele structurate de mentorat și a unor platforme de învățare *inter pares*, în special în domenii precum digitalizarea, finanțele și administrația;

3. îndeamnă statele membre să promoveze povești de succes privind antreprenoare din mediul rural prin campanii de sensibilizare, pentru a spori vizibilitatea, încrederea și implicarea comunității;

4. invită Comisia și Institutul European pentru Egalitatea de Șanse între Femei și Bărbați ca, în cooperare cu partenerii sociali, să analizeze principalele obstacole în calea ocupării forței de muncă și a antreprenoriatului în rândul femeilor, mai ales în regiunile ultraperiferice și îndepărtate;

5. sprijină strategia Comisiei privind uniunea economiilor și a investițiilor, precum și crearea și extinderea unor instrumente financiare favorabile incluziunii, inclusiv inițiativa privind contul de economii pentru investiții cu marca UE, care să sporească și să faciliteze accesul la finanțare pentru întreprinderile din UE;

6. solicită investiții specifice în infrastructura digitală, în dezvoltarea competențelor și în cadre de politică digitală favorabile incluziunii, care să garanteze că femeile din mediul rural nu sunt lăsate în urmă în tranziția digitală;

7. solicită măsuri specifice pentru a îmbunătăți accesul femeilor la terenuri, finanțare, educație și formare, în special pentru femeile care aspiră să devină fermiere și proprietare de întreprinderi;

8. invită Comisia să aloce o finanțare adecvată în cadrul programelor relevante pentru a sprijini întreprinderile conduse de femei din zonele rurale și îndepărtate, în special în sectoarele inovatoare și în sectorul turismului;

Integrarea aspectelor legate de pregătire

9. invită statele membre să se asigure că educația include competențele digitale și disciplinele STIM într-un mod care să lupte împotriva stereotipurilor de gen dăunătoare și să sprijine acțiuni educative ample privind consimțământul și drepturile;

10. îndeamnă statele membre să pună la dispoziție acțiuni de formare, servicii de urgență și infrastructură care să țină seama de dimensiunea de gen, pentru a atenua impactul crizelor asupra comunităților rurale;

Cultura și meșteșugurile tradiționale

11. salută comunitățile care promovează agricultura locală condusă de femei și meșteșugurile tradiționale, cum ar fi cele promovate de asociațiile locale de femei casnice, monumente și muzee, toate acestea servind la promovarea turismului și la creșterea mândriei sociale în comunitatea locală;

12. subliniază potențialul socioeconomic al meșteșugurilor tradiționale și al economiilor locale circulare, în special pentru femeile în vârstă; invită Comisia și statele membre să sprijine antreprenoriatul intergenerațional și lanțurile valorice bazate pe meșteșugărit, prin acțiuni de formare, finanțare și vizibilitate;

13. încurajează promovarea învățării pe tot parcursul vieții, recunoașterea educației precedente și incluziunea digitală a femeilor în vârstă din zonele rurale;

14. solicită un sprijin sporit pentru menținerea tradițiilor artizanale vechi de secole, cum ar fi țesutul, brodatul și ceramica, astfel cum au fost promovate de numeroase asociații rurale de femei casnice;

Agricultura

15. subliniază necesitatea de a promova vizibilitatea, recunoașterea și aprecierea contribuției femeilor în agricultură, inclusiv în fermele familiale; solicită acces egal între femei și bărbați la terenuri, fonduri din politica agricolă comună (PAC), servicii de consiliere, sprijin pentru inovare și drepturi succesorale;

16. încurajează statele membre să colecteze date defalcate în funcție de gen privind proprietatea funciară, conducerea exploatațiilor agricole și contribuțiile informale ale femeilor;

17. solicită măsuri care să sprijine tinerele fermiere, deoarece reînnoirea generațiilor este esențială pentru menținerea activității agricole, care asigură atât securitatea alimentară, cât și comunități rurale dinamice;

18. solicită o mai mare incluziune în zonele rurale, precum și zone reziliente și bine conectate, care să ofere produse și servicii sigure și de înaltă calitate pentru întreaga societate;

Accesul egal la infrastructură și servicii

19. subliniază că accesul echitabil la infrastructură, cum ar fi internetul de mare viteză și transportul fiabil, este esențial pentru a permite femeilor din mediul rural să participe la viața economică, educațională și civică;

20. încurajează investițiile în întreprinderi sociale, cooperative și modele de afaceri din domeniul îngrijirii, care să capaciteze femeile din mediul rural, abordând în același timp nevoile locale, cum ar fi îngrijirea copiilor, îngrijirea persoanelor în vârstă și bunăstarea comunității;

21. subliniază că accesul limitat la asistență medicală – inclusiv la îngrijire maternă și la servicii de sănătate mintală – afectează în mod disproporționat femeile din regiunile rurale, insulare și ultraperiferice; invită statele membre să asigure disponibilitatea, accesibilitatea financiară și continuitatea serviciilor de sănătate esențiale, prin intermediul clinicilor mobile și al telemedicinei;

Violența

22. recunoaște că violența bazată pe motive de gen, inclusiv abuzurile domestice, economice, sexuale și psihologice, reprezintă un obstacol serios în calea autonomiei femeilor și a participării lor la viața economică în regiunile rurale și insulare;

23. invită Comisia și statele membre să se asigure că antreprenoriatul femeilor din regiunile rurale, insulare și ultraperiferice este sprijinit în mod adecvat în cadrul financiar multianual post-2027, inclusiv prin intermediul programelor relevante, cum ar fi PAC, Orizont Europa și Europa digitală; subliniază importanța facilitării accesului la finanțare

din partea UE pentru întreprinderile rurale, cooperativele și proiectele comunitare conduse de femei;

24. reiterează necesitatea unei strategii cuprinzătoare a UE pentru antreprenoriatul femeilor în regiunile rurale, insulare și ultraperiferice și solicită ca acestei strategii să i se aloce în mod expres resurse financiare și mecanisme de finanțare specifice;

°

° °

25. încredințează Președintei sarcina de a transmite prezenta rezoluție Consiliului și Comisiei.

EXPUNERE DE MOTIVE

Femeile din regiunile rurale, insulare și ultraperiferice sunt factori-cheie pentru bunăstarea, reziliența economică și coeziunea socială în cadrul comunității. Cu toate acestea, în întreaga UE, inclusiv în țări precum Polonia, femeile continuă să se confrunte cu obstacole sociale, financiare sau juridice care le limitează participarea economică deplină. Prezentul raport urmărește să clarifice aceste provocări, prezentând în același timp recomandări practice și specifice pentru consolidarea antreprenoriatului în rândul femeilor și a incluziunii sociale și independenței economice pe termen lung a femeilor din zonele rurale.

În multe state membre, femeile din mediul rural sunt afectate în mod disproporționat de lipsa accesului la finanțare, a serviciilor de îngrijire a copiilor la prețuri accesibile, a legăturilor de transport adecvate, a infrastructurii digitale și a unor sisteme de sprijin care să țină seama de dimensiunea de gen. Deși diferențele de remunerare dintre femei și bărbați și sarcinile de îngrijire tradiționale persistă și în mediul urban, acestea sunt adesea amplificate în zonele rurale. În Polonia, de exemplu, femeile din localitățile periferice și cu densitate scăzută combină adesea munca de îngrijire neremunerată cu munca informală sau agricultura familială, fără recunoaștere sau protecție socială. Cu toate acestea, inițiativele locale, cum ar fi asociațiile locale ale femeilor casnice sau cooperativele rurale, au dovedit că, dacă dispun de sprijin instituțional adecvat, femeile pot conduce afaceri locale de succes, pot conserva patrimoniul cultural și pot construi ecosisteme de inovare favorabile incluziunii.

Prezentul raport subliniază necesitatea de a se trece de la intervenții izolate la o abordare mai cuprinzătoare și mai receptivă la dimensiunea de gen. Raportul cere integrarea egalității de gen în politicile de dezvoltare rurală, de coeziune, digitale și agricole. Documentul subliniază, de asemenea, că este important să se colecteze date defalcate în funcție de gen, să se crească gradul de sensibilizare cu privire la contribuțiile femeilor la economiile locale și să se sprijine participarea acestora la STIM și la tranziția digitală. Astfel de măsuri sunt esențiale pentru a se asigura că femeile nu sunt lăsate în urmă în transformarea zonelor rurale.

Se acordă o atenție deosebită disponibilității finanțării. Femeile antreprenoare din zonele rurale, în special antreprenoarele care își deschid prima afacere sau cele care lucrează în sectoarele serviciilor de îngrijire, turismului sau meșteșugurilor tradiționale, se confruntă în continuare cu dificultăți disproporționate în ceea ce privește accesul la credite și la sprijin pentru afaceri. În acest context, raportul salută inițiativa „Contul de economii pentru investiții al UE” (ISA) și solicită o versiune specifică a acestuia, adaptată femeilor din mediul rural. În plus, îndeamnă Comisia și statele membre să se asigure că cadrul financiar multianual (CFM) post-2027 alocă fonduri pentru antreprenoriatul în rândul femeilor în cadrul PAC, Orizont Europa și Europa digitală.

Raportul analizează, de asemenea, natura forței de muncă din mediul rural în agricultură în ceea ce privește egalitatea de gen. În ciuda rolului central pe care îl joacă femeile în producția agricolă și în gestionarea fermelor, acestea sunt adesea invizibile în statisticile oficiale și în elaborarea politicilor. Accesul la terenuri, remunerarea echitabilă, drepturile succesorale și accesul la fondurile PAC rămân o provocare. După cum se arată în cercetările prezentate Comisiei FEMM, modele precum „fiul ca moștenitor” și subevaluarea contribuțiilor femeilor continuă să domine în multe state membre, inclusiv în Polonia.

Dincolo de aspectele economice, raportul abordează legătura dintre accesul la servicii, violență și excludere. Violența de gen este un fenomen larg răspândit care, adesea, rămâne

neraportat în zonele rurale din cauza stigmatizării, a lipsei de servicii și a rolurilor tradiționale de gen puternice. Raportul subliniază nevoia urgentă de sisteme de sprijin accesibile, confidențiale și bine finanțate, precum și de măsuri de sensibilizare și de prevenire la nivelul comunității.

Este important de remarcat faptul că această inițiativă nu numai că răspunde inegalităților existente, ci oferă și o viziune. Este vorba despre o viziune privind dezvoltarea rurală favorabilă incluziunii, în care femeile nu sunt doar ceva secundar, ci sunt actori centrali. În această viziune, artizanatul tradițional, agricultura, economiile circulare și inovarea digitală nu se exclud între ele, ci sunt interconectate, iar munca femeilor este vizibilă, apreciată și susținută.

Raportul este ancorat în legislația și strategiile existente ale UE, inclusiv în Directiva privind transparența salarială, Directiva privind echilibrul dintre viața profesională și cea privată sau Strategia privind egalitatea de gen 2020-2025. Acesta este aliniat la obiectivele Regulamentului privind dispozițiile comune și la principiile integrării perspectivei de gen și coeziunii teritoriale.

La elaborarea acestui raport, s-a ținut seama de contribuții din partea experților universitari, a societății civile și a deputaților în Parlamentul European. Raportoarea dorește să mulțumească tuturor celor care și-au împărtășit experiențele, analizele și exemplele practice. Contribuția lor a ajutat la conturarea unui plan de politică ambițios și ancorat în realitate.

Antreprenoriatul femeilor în zonele rurale nu este o problemă de nișă, ci este o chestiune de justiție, coeziune și dezvoltare durabilă. Acum este momentul să acționăm.

ANEXĂ: DECLARAȚII PRIVIND CONTRIBUȚIILE

În conformitate cu articolul 8 din anexa I la Regulamentul de procedură, raportoarea declară că a inclus în raportul său contribuții privind aspecte care țin de subiectul dosarului, pe care le-a primit pentru elaborarea proiectului de raport de la următorii reprezentanți de interese care intră sub incidența Acordului interinstituțional privind un registru de transparență obligatoriu[1] sau de la următorii reprezentanți ai autorităților publice din țările terțe, inclusiv misiuni diplomatice și ambasade ale acestora:

1. Reprezentanți de interese care intră sub incidența Acordului interinstituțional privind un registru de transparență obligatoriu
South East Technological University-Ireland
Yolo - you only live once
Vereniging Universiteiten van Nederland
University of Galway
2. Reprezentanți ai autorităților publice din țările terțe, inclusiv misiuni diplomatice și ambasade ale acestora

Raportoarea elaborează lista de mai sus pe propria răspundere.

Dacă în listă sunt identificate persoane fizice prin numele sau funcția lor ori prin ambele, raportoarea declară că a transmis persoanelor fizice în cauză Avizul nr. 484 al Parlamentului European privind protecția datelor (https://www.europarl.europa.eu/data-protect/index.do), care stabilește condițiile aplicabile prelucrării datelor lor cu caracter personal și drepturile legate de prelucrarea respectivă.

[1] Acordul interinstituțional din 20 mai 2021 dintre Parlamentul European, Consiliul Uniunii Europene și Comisia Europeană privind un registru de transparență obligatoriu (JO L 207, 11.6.2021, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinstit/2021/611/oj).